

12 maja – 87. rocznica śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego

12 maja przypada 87. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego. Był on wybitnym mężem stanu, współtwórcą odzyskania przez nasz kraj niepodległości w 1918 roku, pierwszym w historii Marszałkiem Polski (w 1920 roku) oraz 2-krotnym Premierem Polski (w latach: 1926-1928 i 1930). Jego postać wywarła decydujący wpływ na kształt polityki wewnętrznej i zagranicznej II Rzeczypospolitej. Jego śmierć 12 maja 1935 roku poruszyła głęboko wszystkich Polaków.

Do ostatnich dni – w służbie Polsce

Józef Piłsudski zmarł w swojej siedzibie w Belwederze po wielomiesięcznej, ciężkiej chorobie. Informacje o złym stanie zdrowia Marszałka przedostawały się do wiadomości publicznej od 11 listopada 1934 roku. Tego dnia podczas świętowania na Polu Mokotowskim rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Marszałek źle się poczuł i dalszą część defilady wojskowej był zmuszony przyjmować na krześle.

Od tej chwili otoczono Piłsudskiego opieką lekarską. Mimo to jego stan pogarszał się z tygodnia na tydzień. W Wielki Piątek, 19 kwietnia 1935 roku, Piłsudski doznał napadu silnego bólu w okolicach wątroby. Przybyły z Wiednia europejskiej sławy internista, prof. Karela Wenckebach, po przebadaniu pacjenta postawił straszną diagnozę: złośliwy nowotwór żołądka z przerzutami do wątroby.

Słowa prof. Wenckebacha uświadomiły rodzinie i najbliższym współpracownikom Marszałka, że jego dni są już policzone. Świadom powagi sytuacji, Piłsudski do końca służył Polsce, przyjmując w Belwederze polityków krajowych i zagranicznych.

Biało-czerwone flagi i portrety Marszałka na ulicach miast

Ostatniego namaszczenia udzielił umierającemu ks. Władysław Kornilowicz z Zakładu dla Ociemniałych w Laskach pod Warszawą. Piłsudski odszedł w otoczeniu najbliższych – żony Aleksandry oraz córek Jadwigi i Wandy.

Wiść o jego śmierci dotarła lotem błyskawicy w najdalsze zakątki kraju. Polska oddawała hołd Marszałkowi – przerywano widowiska i koncerty, odwoływano zawody sportowe, zamykano restauracje. Ulice miast i witryny sklepowe zaczęto przyozdabiać biało-czerwonymi flagami z kirem oraz portretami zmarłego przybranymi zielenią. Ludzie gromadzili się w kościołach.

Tuż po śmierci Marszałka, salon Pałacu Belwederskiego, w którym nastąpił zgon, zamieniono na kaplicę żałobną, gdzie na katafalku spoczywało jego ciało. Przy zmarłym zaciągnięto wartę honorową, którą pełnili czterej oficerowie, dwóch podoficerów i dwóch szeregowych. Wykonana ze srebra trumna z ciałem Piłsudskiego wystawiona była w Belwederze 13 i 14 maja. Katafalk przybrany był w purpurowe sukno z godłem Rzeczypospolitej.

Tysiące ludzi na trasie przejazdu żałobnego pociągu

Zwłoki Marszałka ubrane były w mundur, przepasany wielką wstęgą orderu Virtuti Militari i z bojowymi orderami na piersiach. W rękach Piłsudski trzymał obrazek Matki

Boskiej Ostrobramskiej. Nad głową zmarłego umieszczono przybrane kirem sztandary wojska polskiego z 1831 i 1863 roku oraz sztandary legionowe. Obok stała kryształowa urna z sercem Marszałka, przy niej położono czapkę maciejówkę, buławę marszałkowską oraz szablę.

15 maja 1935 roku trumnę z ciałem Piłsudskiego przewieziono na lawecie zaprzężonej w sześć koni do katedry św. Jana w Warszawie. Ustawiono ją w nawie głównej świątyni. Dwa dni później – 17 maja ciało Piłsudskiego przewieziono żałobnym pociągiem do Krakowa. Na trasie przejazdu zgromadziły się tysiące ludzi, aby oddać zmarłemu hołd.

Spoczął na Wawelu

Józef Piłsudski został pochowany na Wawelu w Krakowie – 18 maja 1935 r. Żegnając Marszałka, tak o nim powiedział Prezydent Polski Ignacy Mościcki: "- Cieniom królewskim przybył towarzysz wiecznego snu. Skroń jego nie okala korona, a dłoń nie dzierży berła. A był królem serc i władcą doli naszej".

W całym kraju zapanowała trzyminutowa cisza. Szacuje się, że w pogrzebie w Krakowie wzięło udział około 100 tys. osób, kondukt ciągnął się przez kilka kilometrów.

oprac.: Jerzy Górko na podst.: dzieje.pl; wikipedia.org

red.: Paulina Dulewicz

